

Mattilsynet
Hovedkontoret
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brummunddal

Deres ref: 2009/168235
Vår ref: 422/641.3 nsm
Sted: Trondheim
Dato: 30.04.2010

Flytting av koordineringsansvar for overvåking av lakselus på villfisk fra Norsk institutt for naturforskning (NINA) til Havforskningsinstituttet (HI)

NINA ber Mattilsynet avvente iverksetting av overføring av ansvaret for koordinering, rapportering og bearbeiding fra overvåkingsprogrammet for lakselus til HI, inntil spørsmål om opphavsrett, forholdet til statens innkjøpsreglement og habilitet er klargjort.

Vi viser til Deres brev av 23. april 2010 hvor dere meddeler at dere gir Havforskningsinstituttet (HI) ansvaret for koordineringen av overvåkingsprogrammet. NINA ber Mattilsynet avvente iverksetting av denne beslutningen inntil punktene nedenfor er klargjort.

Historikk og opphavsrett

I 1992 satte NINA i gang undersøkelser for å registrere lakselus på vill anadrom laksefisk. Metodikk og overvåkingsdesign ble utviklet, og vi søkte Direktoratet for naturforvaltning (DN) om tilskudd til arbeidet. Etter hvert ble programmet utvidet både med antall fjordsystemer og med flere aktører involvert. Både Fiskeriforskning (nå Nofima Marin) og HI har bidratt som samarbeidspartnere. NINA har hele tiden hatt koordineringsansvaret, dvs. overordna ansvar, ansvar for planlegging, bearbeiding og årsrapportering. I 2006 overtok Mattilsynet ansvaret for programmet og rollen som økonomisk bidragsyter.

Programmet har vært finansiert med offentlige midler, og data og resultater har til enhver til vært offentlig tilgjengelig. Når det gjelder designet av program og metodikk, så mener vi at NINA har rettigheter til dette i hht åndsverksloven.

Som initiativtaker og designer av programmet stiller vi spørsmål om beslutningen om å flytte koordineringsansvaret, herunder bearbeiding og rapportering til en annen institusjon, berører spørsmålet om opphavsretten til NINA. Dette er et spørsmål som må avklares.

Forholdet til Statens innkjøpsreglement

I Deres brev skriver dere "Mattilsynets eierdepartementer har gitt føringer om at Mattilsynet skal benytte seg av kunnskapsstøtte fra de institutter som finansieres av eierdepartementene." Å ha avtaler om

forvaltningstøtte med kunnskapsprodusenter er positivt når avtalen benyttes til rådgiving, møtedeltakelse og andre løpende oppgaver. Men å benytte forvaltningsstøtteavtaler på konkrete prosjekter, som normalt kontraktsfestes i egne avtaler, og som også kan utføres av andre med minst like god kompetanse, utfordrer både norsk forskningspolitikk og statens eget innkjøpsreglement.

NINA har driftet og koordinert programmet i 18 år, og har solid kompetanse og svært god leveringsevne. Programmet er driftet meget kostnadseffektivt, og arbeidet er utført profesjonelt og med stor faglig integritet. Samarbeidet med forskerne fra Nofima Marin og HI har også fungert meget godt. Vi finner det underlig at Mattilsynet nå velger å skifte hovedleverandør, uten at vi en gang får anledning til å konkurrere om oppdraget. På ellers like vilkår mener vi at vi er svært konkurransedyktige både når det gjelder kompetanse, leveringsevne, profesjonalitet og pris.

Sett i lys av Statens innkjøpsreglement, stiller vi spørsmål med lovmessigheten ved å skifte hovedleverandør uten at vi gis mulighet for å konkurrere om oppdraget. Dette er et spørsmål som må avklares.

Habilitet

På møtet den 8. april 2010 mellom Mattilsynet, HI og NINA ble vi orientert om familieforbindelsen (ektefeller) mellom Mattilsynets saksbehandler og sentral medarbeider i HI. Vi ble da anmodet om å si i fra dersom vi mente denne koblingen var problematisk.

Slik saken nå har utviklet seg, stiller vi spørsmål ved habiliteten til de personene som har vurdert underlaget til denne beslutningen. Dette er et spørsmål som må avklares.

Tillit og integritet

Til sist vil vi utfordre det strategiske valget ved å endre et velfungerende og etablert overvåkingsprogram med deltakere fra både et miljøinstitutt og primærnæringsinstitutter. Det er helt avgjørende at dataene fra overvåkingsprogrammet har tillit i alle sektorer. Samarbeidsmodellen som har vært brukt de siste årene har fungert meget godt, og det har ikke vært stilt spørsmål om arbeidets kvalitet og programmets uavhengighet. Resultatene fra overvåking av lakselus er av stor betydning og har betydelig politisk interesse. Desto viktigere er det at programmet er bredt organisert og forankret, og at det ikke kan stilles spørsmål ved arbeidets kvalitet og integritet.

Konkusjon

For inneværende år har NINA med samarbeidspartnere utviklet et styrket opplegg for overvåking, med utgangspunkt i samme organisering som tidligere, jfr. forespørsel fra dere og meddelt i Mattilsynets egen pressemelding av 20. januar 2010. Sett i lys av dette, fortoner saken seg nå som svært underlig. Vi ber Mattilsynet avvente iverksetting av beslutningen, inntil spørsmål om opphavsrett, forholdet til statens innkjøpsreglement og habilitet er klargjort.

Mvh

Norunn S. Myklebust
Adm. direktør, NINA

Kopi: Miljøverndepartementet
Direktoratet for naturforvaltning
Havforskningsinstituttet